EVROPSKI PARLAMENT

2004 *2009*

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2008/2020(INI)

12.2.2009

OSNUTEK POROČILA

s predlogom priporočila Evropskega parlamenta Svetu o problematiki profiliranja, zlasti na podlagi narodnosti in rase, pri protiterorističnih dejavnostih, izvrševanju predpisov, priseljevanju, carinskem in mejnem nadzoru
(2008/2020(INI))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalka: Sarah Ludford

PR_INI_art114

VSEBINA

Stran

PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA SVETU 3

PREDLOG PRIPOROČILA SVETU (B6-0483/2007) 12

PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA SVETU

o problematiki profiliranja, zlasti na podlagi narodnosti in rase, pri protiterorističnih dejavnostih, izvrševanju predpisov, priseljevanju, carinskem in mejnem nadzoru (2008/2020(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju predloga priporočila Svetu, ki ga predlaga Sarah Ludford v imenu skupine ALDE o problematiki profiliranja, zlasti na podlagi narodnosti in rase, pri protiterorističnih dejavnostih, kazenskem pregonu, priseljevanju, carinskem in mejnem nadzoru (B6-0483/2007),

– ob upoštevanju mednarodnih, evropskih in nacionalnih instrumentov za človekove pravice, še zlasti Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), pogodbe o Evropski uniji, pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, listine Evropske unije o temeljnih pravicah (listina) in nacionalnih ustav držav članic ter pravic in poroštev, ki jih podeljujejo posamezniku na področju zasebnosti, varstva podatkov, nediskriminacije in svobodnega gibanja,

– ob upoštevanju evropskih ukrepov za varstvo podatkov, ki jih je sprejel Svet Evrope, in sicer člena 8 EKČP, konvencije Sveta Evrope št. 108 o varstvu posameznikov v zvezi z avtomatsko obdelavo osebnih podatkov ter priporočil odbora ministrov Sveta Evrope državam članicam o uporabi osebnih podatkov v policijskem sektorju (R(87)15)[1], o varstvu osebnih podatkov, zbranih in obdelanih v statistične namene, (R(97)18)[2] in o evropskem kodeksu policijske etike (R(2001)10)[3];

– ob upoštevanju določb EU o varstvu podatkov, in sicer člena 7 in 8 listine, direktive 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov[4] ter okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ z dne 27. novembra 2008 o zaščiti osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah[5],

– ob upoštevanju ukrepov za boj proti rasni diskriminaciji, in sicer mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, člena 14 EKČP in njenega protokola 12, člena 13 pogodbe o ES in direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost,

ob upoštevanju instrumentov EU na področju varnosti in boja proti terorizmu, vključno s policijskim in pravosodnim sodelovanjem in izmenjavo podatkov in obveščevalnih

[1] Odbor ministrov je priporočila sprejel 17. septembra 1987 na 410. seji namestnikov ministrov.
[2] Odbor ministrov je priporočila sprejel 30. septembra 1997 na 602. seji namestnikov ministrov.
[3] Odbor ministrov je priporočila sprejel 19. septembra 2001 na 765. seji namestnikov ministrov.
[4] UL L 281, 23.11.1995, str. 31.
[5] UL L 350, 30.12.2008, str. 60.

podatkov med državami članicami, kot so sklep Sveta 2005/671/PNZ z dne 20. septembra 2005 o izmenjavi informacij in sodelovanju na področju terorističnih kaznivih dejanj[1], okvirni sklep Sveta 2006/960/PNZ z dne 18. decembra 2006 o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije[2], sklep Sveta 2008/615/PNZ z dne 23. junija 2008 o okrepitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu[3] in izvedbeni sklep 2008/616/PNZ z dne 23. junija 2008[4];

– ob upoštevanju obstoječih in načrtovanih podatkovnih zbirk EU, kot so Schengenski informacijski sistem, Eurodac in vizumski informacijski sistem, ter ukrepov za zbiranje biometričnih podatkov, ki se uporabljajo pri izdajanju dovoljenj za bivanje in potnih listov, ki bodo prav tako omogočili vzpostavitev podatkovnih zbirk,

– ob upoštevanju predloga za oblikovanje „e-meje", ki je bil omenjen v sporočilu Komisije z naslovom „Priprava naslednjih ukrepov pri upravljanju meja v Evropski uniji" in v katerem je predlagano celovito upravljanje meja, ki bi vključevalo vzpostavitev avtomatiziranega mejnega nadzora, ki bi vključeval program za registracijo potnikov in sistem vstopa in izstopa,[5]

– ob upoštevanju sporazuma med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike o obdelavi in prenosu podatkov iz evidence podatkov o potnikih s strani letalskih prevoznikov Ministrstvu Združenih držav za domovinsko varnost (sporazum o evidenci imen letalskih potnikov iz leta 2007)[6], predloga okvirnega sklepa Sveta o uporabi podatkov o imenih potnikov za namene kazenskega pregona[7] in mnenj, ki so jih o predlogu podali Agencija Evropske unije za temeljne pravice (agencija za temeljne pravice), evropski nadzornik za varstvo podatkov, delovna skupina iz člena 29 in delovna skupina za policijo in pravosodje;

– ob upoštevanju nacionalne sodne prakse, kot sta bili sodba nemškega ustavnega sodišča v primeru *polizeiliche präventive Rasterfahndung*[8] in sodba zgornjega doma britanskega parlamenta o čeških Romih[9], sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, še zlasti v primerih *Timishev proti Rusiji*[10], *Nachova in drugi proti Bolgariji*[11], *D.H in drugi proti Češki republiki*[12] in *S. in Marper proti Združenemu kraljestvu*[13], in sodne prakse

[1] UL L 253, 29.9.2005, str. 22.
[2] UL L 386, 29.12.2006, str. 89.
[3] UL L 210,6.8.2008, str.1.
[4] UL L 210,6.8.2008, str. 12.
[5] KOM (2008)0069.
[6] UL L 204, 4.8.2007, str. 18.
[7] KOM (2007)0654.
[8] Sodba nemškega ustavnega sodišča, *BVerfG, 1 BvR 518/02, 4.4.2006, Absatz-Nr. (1-184).*
[9] Zgornji dom britanskega parlamenta, 9.12. 2004, primer ex parte: urad za tujce na praškem letališču in drugi (tožena stran), Evropski center za pravice Romov in drugi (pritožnik), UKHL 55, 101. odstavek.
[10] *Timishev proti Rusiji,* 13.12. 2005, št. 55762/00 in 55974/00, ESČP, 2005-XII.
[11] *Nachova in drugi proti Bolgariji* [GC], 26. 2. 2004, št. 43577/98 in 43579/98, ESČP 2005-VII.
[12] *D.H. in drugi proti Češki republiki*, 13. 11. 2007, št. 57325/00.
[13] *S. in Marper proti Združenemu kraljestvu,* 4.12. 2008, št. 30562/04 in 30566/04.

Sodišča Evropskih skupnosti, še zlasti v primeru *Huber proti Nemčiji*[1],

– ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca Združenih narodov Martina Scheinina o spodbujanju in zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin v boju proti terorizmu[2], dokumenta o varovanju pravice do zasebnosti v boju proti terorizmu, ki ga je oblikoval komisar za človekove pravice pri Svetu Evrope Thomas Hammarberg[3], splošnega političnega priporočila št. 8 za preprečevanju rasizma v boju proti terorizmu[4] in priporočila št. 11 za preprečevanje rasizma in rasne diskriminacije v policijski dejavnosti[5], ki ju je podala Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti pri Svetu Evrope, in poročila o etničnem profiliranju, ki ga je pripravila Evropska mreža neodvisnih izvedencev za temeljne pravice[6],

– ob upoštevanju členov 114(3) in 94 svojega poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve in mnenja Odbora za zunanje zadeve (A6-0000/2009),

Profiliranje in podatkovno rudarjenje

A. ker je treba preučiti prakso profiliranja, ki pogosto poteka prek avtomatskega iskanja računalniških podatkov, saj je sporno njegovo odstopanje od splošnega pravila, da morajo biti odločitve o kazenskem pregonu sprejete na podlagi vedenja posameznika; profiliranje je preiskovalni postopek, pri katerem se podatki o ljudeh, ki se med drugim nanašajo na njihovo narodnost, raso, državljanstvo in veroizpoved, zbirajo iz različnih virov ter služijo kot podlaga za iskanje in morebitno kaznovanje tistih, ki bi lahko bili osumljenci za kazniva in teroristična dejanja. Postopek je mogoče opredeliti kot:

„sistematsko povezovanje nizov fizičnih, vedenjskih ali psiholoških značilnosti z določenimi kršitvami in njihovo upoštevanje pri sprejemanju odločitev o kazenskem pregonu"[7]

ali, če opredelimo odnos med profiliranjem in podatkovnim rudarjenjem,:

„tehnika, pri kateri je niz značilnosti določene skupine ljudi določen na podlagi preteklih izkušenj in se med hranjenimi podatki poišče posameznike, ki ustrezajo temu nizu značilnosti";[8]

---

[1] Primer C-524/06, [2008] ECR I-0000.

[2] Dokument ZN A/HRC/4/26, 29. 1. 2007.

[3] Odbor za človekove pravice/tematski dokument (2008)3, Strasbourg, 17. 11. 2008.

[4] CRI (2004) 26, sprejeto 17. 3. 2004.

[5] CRI (2007) 39, sprejeto 29. 6. 2007.

[6] CFR-CDF, mnenje, 4.2006, na voljo na spletnih straneh http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2006_4_en.pdf.

[7] Mnenje Agencije Evropske unije za temeljne pravice o predlogu okvirnega sklepa Sveta o uporabi evidence podatkov o potnikih (PNR) za namene kazenskega pregona, odstavek 35.

[8] Poročilo zgornji dom britanskega parlamenta: Clarke R: „Profiling: A Hidden Challenge to the Regulation of Data Surveillance", 1993, 33. odstavek, 41. opomba.

B. ker je profiliranje, ki temelji zlasti na rasnem in etničnem poreklu, zaradi česar zbuja velike dvome o izpolnjevanju standardov nediskriminacije, mogoče opredeliti kot:

„ prakso, pri kateri se sistematično uporablja rasna ali etnična pripadnost, vera ali narodnost kot edini ali eden izmed dejavnikov pri odločitvah o kazenskem pregonu, ne glede na to, ali se zadevni posamezniki določijo avtomatsko ali ne“[1]

ali

„policijsko obravnavanje lastnosti, kot so rasa, barva, jezik, vera, državljanstvo oz. narodna ali etnična pripadnost, kot osnove za kontrolo, nadzor ali preiskave brez objektivne in razumne utemeljitve“[2]*;*

C. ker se profiliranje, bodisi pri podatkovnem rudarjenju ali pri postopkih policije in drugih organov, vse pogosteje uporablja kot orodje kazenskega pregona in mejnega nadzora ter ker niso dovolj upoštevani ocena o njegovi učinkovitosti ter razvoj in uporaba pravnih varovalk, s katerimi bi zagotovili spoštovanje pravice do zasebnosti in preprečevanje diskriminacije;

D. ker so profili lahko:

i) *opisni*, kadar temeljijo na pričevanju prič ali drugih informacijah o storilcih kaznivega dejanja ali značilnostih storjenega kaznivega dejanja in služijo prijetju posameznih osumljencev ali odkrivanju kriminalnih dejavnosti, ki potekajo po istem vzorcu; ali

ii) *napovedovalni*, kadar predpostavljajo povezavo med spremenljivkami iz preteklih podatkov ter iz svežih informacij in obveščevalnih podatkov, iz katerih naj bi se lahko sklepalo, kdo bi lahko bil vpleten v prihodnja ali še ne odkrita kazniva dejanja[3];

Pravne obveznosti

E. ker se morajo dejavnosti, povezane s kazenskim pregonom, vedno izvajati ob ustreznem spoštovanju temeljnih pravic, med njimi pravice do zasebnosti in družinskega življenja, varstva osebnih podatkov in nediskriminacije; meni, da je tesno mednarodno sodelovanje v boju proti terorizmu in hudemu kriminalu sicer nujno, vendar mora potekati v skladu z mednarodno zakonodajo ter evropskimi normami in vrednotami glede enake obravnave in pravnega varstva, med drugim tudi zato, da ne bo spodkopana verodostojnost Evropske unije kot borca za človekove pravice na mednarodni ravni;

F. ker je lahko opisno in napovedovalno profiliranje zakonito preiskovalno orodje, če temelji na točno določenih, zanesljivih in svežih podatkih, ki razkrivajo „dejavnike, ki so

[1] Oliver De Schutter in Julie Ringelheim, „Ethnic Profiling: A Rising Challenge for European Human Rights Law," Modern Law Review, 71(3):358-384, 2008.

[2] Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti pri Svetu Evrope (ECRI), prej omenjeno splošno politično priporočilo št. 11, 1. odstavek.

[3] Poročilo posebnega poročevalca Združenih narodov o spodbujanju in zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin v boju proti terorizmu, 33. odstavek.

statistično dokazano povezani z določenim kaznivim ravnanjem"[1], in če ukrepi, ki so sprejeti na podlagi teh profilov, ustrezajo pravnim pogojem glede nujnosti in sorazmernosti;

G. ker je v evropskem kodeksu policijske etike zapisano, da morajo „*policijske preiskave temeljiti vsaj na utemeljenem sumu dejanskega ali možnega prekrška ali kaznivega dejanja*" in ker je dokazano, da so človekove pravice posameznikov in celotne družbe ogrožene[2] prav zaradi pomanjkanja utemeljenega suma ter zaradi profiliranja na podlagi stereotipov in predsodkov;

H. ker *napovedovalno profiliranje* - kjer se uporabljajo širši profili, ki so bili oblikovani s povezovanjem različnih podatkovnih zbirk, in kjer prihaja do nepreverjenega posploševanja ali oblikovanja vedenjskih vzorcev, ki naj bi kazali na verjetno kaznivo ali teroristično dejanje, ki bo storjeno v prihodnosti ali ki še ni bilo odkrito - zbuja resne pomisleke glede varovanja zasebnosti in je lahko v nasprotju s pravico do zasebnosti v skladu s členom 8 EKČP in členom 7 listine[3];

I. ker je iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice jasno, da so odstopanja po členu 8(2) EKČP dovoljena le, če so v skladu z zakonodajo in so v demokratični družbi potrebna[4], kot je bilo potrjeno v nedavni, že omenjeni sodbi v primeru *S. in Marper proti Združenemu kraljestvu, ki kot kršenje člena 8 EKČP označuje „vsesplošno in neselektivno naravo pristojnosti za hranjenje prstnih odtisov, celičnih vzorcev in DNK profilov oseb, osumljenih in ne obsojenih za kazniva dejanja";*

J. ker je Evropsko sodišče za človekove pravice v omenjenem primeru *S. in Marper proti Združenemu kraljestvu* ugotovilo, da pri podatkovnih zbirkah DNK v Združenem kraljestvu obstaja „nevarnost stigmatiziranja", saj se osebe, ki niso bile obsojene za noben prekršek, obravnava enako kot osebe, obsojene zaradi kaznivih dejanja, kar sproža vprašanja o zakonitosti postopkov profiliranja, ki temeljijo na obdelavi osebnih podatkov oseb, ki jih sodišče ni spoznalo za krive[5]*;*

K. ker je nemško ustavno sodišče v že omenjeni sodbi kot nekaj neustavnega označilo program *Rasterfahndung*, v okviru katerega je nemška policija iz javnih in zasebnih podatkovnih zbirk zbrala osebne podatke o moških, starih med 18 in 40, ki so bili tedaj ali v preteklosti študentje islamske vere, s čimer je (neuspešno) poskusila identificirati osebe, osumljene terorizma. Sodišče je razsodilo, da je podatkovno rudarjenje nezakonito vmešavanje v osebne podatke in zasebnost, ki ga ni mogoče upravičiti z ukrepi za boj proti splošnim terorističnim grožnjam, ki so po 11. septembru ves čas prisotne, temveč je

---

[1] Isti besedilo.

[2] Isto besedilo, 33. odstavek. Glej tudi omenjeno poročilo o etničnem profiliranju Evropske mreže neodvisnih strokovnjakov za temeljne pravice, str. 9-13.

[3] Mnenje Agencije Evropske unije za temeljne pravice o predlogu okvirnega sklepa Sveta o uporabi podatkov o imenih potnikov za namene kazenskega pregona, 4. odstavek.

[4] Za kratek pregled zadevne sodne prakse glej študijo E. Brouwerja „Towards a European PNR System?", ki je bila opravljena za oddelek Evropskega parlamenta za državljanske pravice in ustavne zadeve, dokument EP 410.649, januar 2009, 5. odstavek, str.16-17.

[5] Že omenjena sodba ESČP v primeru *S. in Marper proti Združenemu kraljestvu, 125. odstavek.*

treba dokazati, da obstaja „konkretna nevarnost" priprave in izvedbe terorističnega napada;

Uspešnost

L. ker je bil v številnih ameriških študijah izražen dvom o uporabnosti podatkovnega rudarjenja in profiliranja. Med drugim:

(i) je bilo v študiji inštituta Cato ugotovljeno:

„Čeprav je podatkovno rudarjenje lahko večkrat koristno, pa ni primerno za odkrivanje terorističnih dejavnosti. Obžalovanja vredno bi bilo, če bi podatkovno rudarjenje bilo sprejeto v organih nacionalne varnosti in kazenskega pregona ter v tehnoloških krogih, saj bi uporaba tega postopka pomenila zapravljanje davkoplačevalskega denarja, nepotrebne kršitve zasebnosti in državljanskih svoboščin ter napačno uporabo dragocenega časa in energije ljudi, ki skrbijo za nacionalno varnost";[1]

(ii) v študiji ameriškega nacionalnega raziskovalnega sveta o podatkovnem rudarjenju in tehnologijah za spremljanje vedenja, ki je bila opravljena za ministrstvo za domovinsko varnost, pa je bilo ugotovljeno, da:

„avtomatsko identificiranje teroristov prek podatkovnega rudarjenja ... kot cilj v prizadevanjih za tehnološki razvoj ni izvedljiv in ni zaželen."[2]

M. ker je podatkovno rudarjenje ni učinkovito, saj je filtriranje ogromne količine razpoložljivih podatkov enako kot „iskanje igle v senu"; ker je obseg „digitalnih odtisov", ki jih za seboj pustijo državljani, ki spoštujejo zakone, širši od tistega, ki zadeva storilce kaznivih dejanj in teroriste, saj ti vložijo velike napore v to, da bi svojo identiteto skrili; ker je zelo visoka stopnja „lažnih pozitivnih rezultatov", ko pade sum na popolnoma nedolžne ljudi in lahko pride do vdiranja v njihovo zasebnost, medtem pa resnični osumljenci ostajajo neidentificirani;

N. ker je problem tudi to, da se ne odkrije storilcev kaznivih dejanj, ki ne ustrezajo profilu, kot je pokazal primer vodje bombnih napadov v Londonu 7. julija 2005, „na katerega so postale obveščevalne službe pozorne, ker naj bi se družil z drugimi moškimi, ki so bili osumljeni načrtovanja terorističnega bombnega napada, vendar ga niso preganjale, saj ni ustrezal dovolj kategorijam, ko je bil pred julijem 2005 oblikovan profil osumljenca za teroristično dejanje"[3];

O. ker bi bilo profiliranje, ki bi poslabšalo dobre odnose med skupnostmi in zaradi katerega bi nekatere skupnosti prenehale sodelovati z organi kazenskega pregona,

---

[1] Politična analiza inštituta Cato, št. 584, 11. 12. 2006 : „*Effective Terrorism and the limited role of predictive data-mining",* avtorja Jeff Jonas in Jim Harper.

[2] „Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists: A Framework for Program Assessment." Povzetek je brezplačno na voljo na spletnih straneh http://www.nap.edu/catalog/12452.html, str 4.

[3] Članek v časniku *The Times* z naslovom „Detectives draw up new brief in hunt for radicals", 28. 12. 2005.

kontraproduktivno ter bi oviralo zbiranje obveščevalnih podatkov in uspešen boj proti kriminalu in terorizmu[1];

P. ker je učinkovito zbiranje informacij o posameznih osumljencih in njihovo sledenje najboljši način za odkrivanje in preprečevanje terorizma in bi bilo za preventivni boj morda bolj učinkovito, če bi izvajali naključna preverjanja in kontrole, ki bi prizadele vse ljudi enako in se jim teroristi ne bi mogli izogniti[2];

Etnično profiliranje

Q. ker upoštevanje dejavnikov, kot so narodnost, državna pripadnost ali vera, pri preiskavah kazenskega pregona ni prepovedano, če poteka v skladu s standardi nediskriminacije, med drugim v skladu s členom 14 EKČP, vendar mora izpolnjevati merila učinkovitosti, nujnosti in sorazmernosti, da lahko predstavlja legitimno možnost obravnave, ki ne pomeni diskriminacije;

R. ker lahko profiliranje, ki temelji na stereotipih, pri širši javnosti sproži občutke ksenofobije in sovraštva do oseb določene narodnosti, državne pripadnosti ali vere[3];

S. ker gre v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice v primerih, ko rasa predstavlja izključno osnovo za ukrepe sodnega pregona, za prepovedano diskriminacijo[4]; vendarle opozarja, da v praksi ni vedno jasno, ali je bila rasa ali narodnost edini oziroma odločilen dejavnik za ukrepanje, in se pogosti zgodi, da se šele pri analizi vzorcev kazenskega pregona jasno pokaže pomen teh dejavnikov;

T. ker ni nobenih mednarodnih ali evropskih predpisov, ki bi izrecno prepovedovali etnično profiliranje, je pa iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, iz konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije in iz sklepov Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti pri Svetu Evrope jasno, da takšna praksa ni v skladu s prepovedjo diskriminacije[5];

U. ker akcijski načrt, ki je bil leta 2000 sprejet na svetovni konferenci proti rasizmu, poziva države k oblikovanju in izvajanju učinkovitih ukrepov za odpravo „rasnega profiliranja”[6]; ker Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti pri Svetu Evrope v svojem priporočilu št. 8 o preprečevanju rasizma v boju proti terorizmu poziva vlade, naj zagotovijo, da zakonodaja in predpisi s področja kazenskega pregona in njihovo izvajanje ne bodo privedli do diskriminacije; ker je Evropska mreža neodvisnih strokovnjakov za temeljne pravice mnenja, da predstavljajo teroristični profili, ki temeljijo na značilnostih,

---

[1] Poročilo posebnega poročevalca Združenih narodov o spodbujanju in zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin v boju proti terorizmu, 62. odstavek.

[2] Isto besedilo 61. odstavek.

[3] Isto besedilo, 40. odstavek.

[4] Na primer že omenjena sodba ESČP v primeru *Timishev proti Rusiji.*

[5] Mnenje Agencije Evropske unije za temeljne pravice o okvirnem sklepu Sveta o uporabi podatkov o imenih potnikov za namene kazenskega pregona, 39. odstavek.

[6] Poročilo svetovne konference proti rasizmu, diskriminaciji, ksenofobiji in s tem povezani nestrpnosti, (A/CONF.189/12), akcijski načrt, 72. odstavek.

kot so državljanstvo, starost ali kraj rojstva, „veliko nevarnost diskriminacije”[1];

V. ker je treba v EU in državah članicah celovito oceniti preiskovalne prakse in sisteme obdelave podatkov, pri katerih se uporabljajo ali posredujejo programi profiliranja, da bi zagotovili popolno skladnost z nacionalnimi, evropskimi in mednarodnimi pravnimi obveznostmi ter bi se izognili neupravičenemu diskriminiranju ali vmešavanju v zasebnost;

W. ker bi bilo treba pri omenjenih postopkih slediti spodnjim smernicam in ker je za popolno in učinkovito zaščito potrebna kombinacija vseh naštetih varnostnih ukrepov;

1. na Svet naslavlja naslednja priporočila:

   (a) vsakršna obdelava osebnih podatkov za namene kazenskega pregona in boja proti terorizmu mora temeljiti na objavljenih zakonskih predpisih, ki so jasni, specifični in zavezujoči, ter mora biti podvržena natančnemu in učinkovitemu nadzoru neodvisnih organov za varstvo podatkov;

   (b) zbiranje podatkov in uporaba tehnik profiliranja v zvezi z osebami, ki niso osumljene določenega zločina ali grožnje, mora ustrezati zelo strogim merilom nujnosti in sorazmernosti;

   (c) dejanske in obveščevalne podatke ter podatke o različnih kategorijah posameznikov, na katere se podatki nanašajo, je treba jasno ločevati;

   (d) dostop do policijskih kartotek in kartotek tajnih služb je dovoljen le za vsak primer posebej, za posebne namene in pod sodnim nadzorom v državah članicah;

   (e) hramba osebnih podatkov mora biti časovno omejena;

   (f) zbiranje podatkov o posameznikih le zato, ker so določenega rasnega ali etničnega porekla, verskega prepričanja, spolne usmerjenosti ali vedenja, političnega prepričanja ali ker so pripadniki določenih gibanj ali organizacij, ki niso prepovedane z zakonom, je prepovedano;

   (g) javni organi se lahko pri sprejemanju odločitev o posameznikih zanesejo le na računalnike in se odpovejo človeški presoji samo izjemoma in ob zelo strogih zaščitnih ukrepih;

   (h) z zakonodajo morajo biti predpisani strogi zaščitni ukrepi, ki bodo zagotovili ustrezen in učinkovit sodni in parlamentarni nadzor nad dejavnostmi policije in tajnih služb, vključno z dejavnostmi za boj proti terorizmu;

   (i) zaradi posledic, ki jih bodo morda čutili posamezniki, na katere se nanašajo podatki, je treba zagotoviti učinkovita in dostopna pravna sredstva ter posredovati jasne informacije o postopkih, ki vključujejo pravici do dostopa in popravka;

[1] Evropska mreža neodvisnih strokovnjakov za temeljne pravice, dokument „The balance between freedom and security in the response by the European Union and its member States to the Terrorist Threats”, (2003), str. 21.

(j) treba je preučiti, v kolikšnem obsegu zakonodaja Evropske skupnosti dopušča profiliranje, ter po potrebi razmisliti o zakonodajni reformi, da bi se izognili kršitvam temeljnih pravic; za izvedbo študije bi morala biti zadolžena agencija za temeljne pravice v sodelovanju z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov;

0

0 0

2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu in v vednost Komisiji ter the governments and parliaments of the Member States.

19.12.2007

PREDLOG PRIPOROČILA SVETU (B6-0483/2007)

v skladu s členom 114(1) poslovnika,

ki ga predlaga Sarah Ludford

v imenu skupine ALDE

o problematiki profiliranja, zlasti na podlagi narodnosti in rase, pri protiterorističnih dejavnostih, kazenskem pregonu, priseljevanju, carinskem in mejnem nadzoru

Evropski parlament,

– ob upoštevanju mednarodnih, evropskih in nacionalnih instrumentov za človekove pravice, kot sta Evropska konvencija o človekovih pravicah in Listina o temeljnih pravicah, ter ob upoštevanju pravic in zagotovil, ki jih imajo posamezniki na področju zasebnosti, varstva podatkov in nediskriminacije, in s tem povezane sodne prakse,

– ob upoštevanju evropskih instrumentov na področju boja proti terorizmu, vključno s policijskim in pravosodnim sodelovanjem in izmenjavo podatkov in obveščevalnih podatkov med državami članicami, kot so Sklep Sveta 2005/671/PNZ o izmenjavi informacij in sodelovanju na področju terorističnih kaznivih dejanj, Okvirni sklep Sveta 2006/960/PNZ o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije, zlasti kar zadeva huda kazniva dejanja in teroristična dejanja, ter Sklepa Sveta o okrepitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu, čezmejnemu kriminalu in nezakonitemu preseljevanju (vključitev Prümske pogodbe v pravni red Unije),

– ob upoštevanju sporazuma med EU in ZDA in predloga Evropske komisije o uporabi evidence podatkov o potnikih (KOM(2007)0654),

– ob upoštevanju jamstev o varstvu podatkov, zlasti direktive 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov in predloga okvirnega sklepa Sveta o zaščiti osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah,

– ob upoštevanju protidiskriminacijske politike EU, zlasti direktive 2000/43/ES o rasni enakopravnosti in direktive 2000/78/ES o enakopravnosti pri zaposlovanju,

– ob upoštevanju člena 114(1) svojega poslovnika,

A. ker se zaveda, da je učinkovitost sodelovanja med organi kazenskega pregona pri boju proti kaznivim dejanjem in terorizmu v veliki meri odvisna od njihove sposobnosti

pravočasnega pridobivanja in izmenjave podatkov in obveščevalnih podatkov,

B. ker so podatki o narodnosti, veri in državi porekla občutljivi osebni podatki, ki jih evropski predpisi strogo varujejo, vendar prav ti podatki včasih veljajo za pomembne v kazenskih preiskavah in pri preprečevanju terorizma, medtem ko raziskave nevladnih organizacij nakazujejo, da je profiliranje na področju kazenskega pregona in policijskega dela vedno bolj razširjeno, usmerjeno pa je na specifične narodnostne, rasne in verske skupine, pa tudi na protestnike in ljudi, ki potujejo,

C. ker se zaveda, da je prizadevanje za pridobivanje podatkov v skupnostih bistveno za uspešen boj proti kaznivim dejanjem in terorizmu in ga pomanjkanje zaupanja v organe kazenskega pregona, še zlasti strah pred diskriminacijo, lahko resno ogrozita,

D. ker je posledično zaskrbljen, da bi predlog Komisije sistema podatkov o potnikih Evropske unije (PNR), namenjen zbiranju osebnih podatkov o potnikih, ki potujejo v EU, lahko služil kot podlaga za profiliranje, tudi na podlagi rase ali narodnosti, saj predvideva "preverjanje evidence podatkov o potnikih za skupek lastnosti in vedenjskih značilnosti z namenom presoje tveganja" in navaja, da "ko je za potnika ocenjena določena stopnja tveganja, se ga lahko označi za potnika z visokim tveganjem",

E. ker je zaskrbljen, da so nekatere države članice in Komisija naznanile načrte, da bodo zbirale in hranile podatke o potnikih, ki vstopajo ali odhajajo, kar prav tako lahko vodi do izdelave profilov na podlagi občutljivih osebnih podatkov,

F. ker mreža neodvisnih strokovnjakov za temeljne pravice v svojem mnenju št. 4/2006 navaja, da mora narodnostno ali rasno profilirianje v vsakršnih okoliščinah veljati za nezakonito,

G. ker je v pravu in politikah glede varnosti in kazenskega pregona bistveno spoštovati človekove pravice in svoboščine, kot sta pravica do zasebnosti in prepoved diskriminacije,

H. ker obžaluje, da še vedno niso bili ustrezno obravnavani večkrat izraženi pomisleki Parlamenta v zvezi z rasnim, narodnostnim in vedenjskim profiliranjem v okviru varstva podatkov, sodelovanja pri kazenskem pregonu, izmenjave podatkov in obveščevalnih podatkov, pri varnosti v letalstvu in prometu, priseljevanju in nadzorovanju mej ter protidiskriminacijskih ukrepih, da bi dosegli sporazum o legitimni praksi in bi se opredelile pravne praznine,

1. na Svet naslavlja naslednja priporočila:

   (a) dejavnosti kazenskega pregona se morajo vedno izvajati ob ustreznem upoštevanju varstva podatkov, temeljnih pravic in načela nediskriminacije;

   (b) trenutne prakse kazenskega pregona in varnostnih dejavnosti, katerih del so rasno, narodnostno in vedenjsko profiliranje in ocena tveganja, je treba raziskati, analizirati in o njih politično razpravljati, utemeljitve za to početje in njegove prednosti pa primerjati s škodljivimi posledicami;

   (c) obstoječe zakone je treba preučiti z vidika obravnavanja profiliranja ter po potrebi

preučiti reformo zakonodaje, ki bo zagotovila, da zaradi njega ne prihaja do diskriminacije;

(d) treba je jasno opredeliti zakonito in nezakonito rabo občutljivih osebnih podatkov na področju varnosti in spodbujati sodelovanje med ustreznimi varnostnimi agencijami pri razumevanju in obravnavanju profiliranja, hkrati pa pri teh prizadevanjih delovati skupaj z ustreznimi skupnostmi;

2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu v vednost, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.